

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
23/1920 - STEL

Dato
26.04.2023

Dokument 8:205 S (2022–2023) Representantforslag om å styrke rettshjelpstilbudet for innsatte gjennom en advokatordning for fengslene

Jeg viser til justiskomiteens brev 14. april 2023 hvor forslagsstillerne ber Regjeringen starte et prøveprosjekt med en advokatordning for innsatte med utgangspunkt i forslaget i NOU 2020: 5.

Fri rettshjelp er offentlig støtte til juridisk bistand som gis i saker som har stor personlig og velferdsmessig betydning for den enkelte. Fri rettshjelp kan gis både etter en behovsprøving ut fra inntekt og formue, men i enkelte sakstyper gis det slik rettshjelp uten behovsprøving.

Jeg er opptatt av rettssikkerhet og trygghet for alle, uavhengig av om de gjennomfører straff. Rettshjelputvalget har i NOU 2020: 5 Likhhet for loven – Lov om støtte til rettshjelp foreslått en reform av rettshjelpsordningen og en ny lov om rettshjelp.

Rettshjelputvalgets forslag er omfattende. Departementet jobber med å styrke rettshjelpsordningen for befolkningen, herunder ved å følge opp høringen av forslag i Rettshjelputvalgets utredning. Det arbeides med en lovproposisjon frem mot våren 2023. Departementet har også nedsatt en arbeidsgruppe på to personer som skal utrede en førstelinjetjeneste for rettshjelp. Arbeidsgruppen skal leverer sin rapport i juni 2023.

Innsatte har i likhet med øvrige borgere krav etter forvaltningsloven på veiledning fra forvaltningsorganer. Reglene om dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36 får også anvendelse.

Regjeringen har tatt flere grep for å styrke rettssikkerheten for domfelte og innsatte.

Det er lagt fram en lovproposisjon om endringer i regelverket for tilsyn med kriminalomsorgen. Forslagene går ut på å sikre et regelmessig, effektivt tilsyn med at innsatte behandles i tråd med gjeldende rett og at deres velferd ivaretas, samt at øvrige straffedømte under kriminalomsorgens ansvar behandles i tråd med gjeldende rett. I tillegg foreslås en omorganisering til et landsomfattende råd med fast ledelse. Det gis regler for å tydeliggjøre tilsynsrådets uavhengighet og styrke rådets tilgang til steder og opplysninger som er nødvendig for gjennomføring av tilsyn. Sekretariatets oppgave er blant annet å være et kontaktpunkt, slik at domfelte og innsatte kan kommunisere med tilsynsrådet når de ønsker, uavhengig av hvor de befinner seg. Formålet med lovendringene er blant annet å styrke innsattes rettssikkerhet.

Departementet har også sendt på høring forslag til nye regler om fellesskap og utelukkelse fra fellesskapet. Forslagene inneholder blant annet presiseringer og begrensninger i vilkår for utelukkelse og lovfesting av krav til tilsyn med innsatte som er utelukket eller underlagt tvangsmidler. I tillegg til å redusere bruken av isolasjon, er endringsforslagene ment å tydeliggjøre saksbehandlingen og øke notoriteten for å styrke innsattes rettsstilling.

Det er åpenbart at domfelte og innsatte ofte kan være i en sårbar situasjon. Selve frihetsberøvelsen kan i seg selv gi økt behov for juridisk bistand, og rettslige forhold utenfor kriminalomsorgen blir vanskeligere å håndtere. NOU 2020:5 viser til at retthjelpsbehovet varierer mye på tvers av ulike typer vedtak og alvorlighetsgrad. En eventuell innføring av en særskilt advokatvakt i fengslene må, uavhengig av om det er et prøveprosjekt eller permanent, utredes nærmere. En slik ordning må som anbefalt i NOU 2020:5 koordineres med virksomheten til tilsynsrådet.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur